

Uskalla kokeilla Sanomat

Kesäkuun 8, 2017

Editor: Jaana Halonen

Suomesta maailman paras innovaatio- ja kokeilu ympäristö

Hallituksen tavoite on, että Suomi on maailman paras innovaatio- ja kokeiluympäristö vuoteen 2025 mennessä. Hallituksen puoliväliriihessä päätettiin, että kokeilu- ja innovaatioympäristön syntymistä edistetään hallitusohjelman toimeenpanossa seuraavin toimenpitein:

Priorisoidaan kiertotalouteen, tekoälyyn ja työllisyyteen liittyviä kokeiluja kohdistamalla tukiprosesseja ja pienkokeilujen toteuttamiseksi aiemmin varattua rahoitusta (LTAE 2016) erityisesti näihin teemoihin. Kokeiluihin liittyviä lainsäädännöllisiä esteitä puretaan hyödyntäen säädösten sujuvoittamisen toimeenpanoryhmän poikkihallinnollista työskentelyä. Asetetaan OM:n johdolla työryhmä laatimaan erityinen kokeilulainlaatijan opas.

Julkisten palveluiden digitalisaation kärkihankerahoituksella toteutettu Kokeilupaikka.fi -digialusta mahdollistaa vahvan yhteiskunnallisten innovaatioiden ja kokeilutoiminnan perustan muodostumisen Suomeen. Alusta lanseerataan käyttöön toukokuussa 2017. Perustetaan kokeilutoiminnan tueksi nopeatoiminnan asiantuntijapooli, joka auttaa kokeilujen esteiden tunnistamisessa ja ratkaisemisessa. Käynnistetään lisää satunnaistettuja kenttäkokeita perustulokokeilun lisäksi.

Lisätietoa: Hallituksen toimintasuunnitelma vuosille 2017-2019: Uudet avaukset

Kokeilutarinoita kunnista

Perusopetus- ja varhaiskasvatus saman hallinnon alle Asikkalassa

Asikkalassa kokeiltiin perusopetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden yhdistämistä saman hallinnon alle yhdeksi yksiköksi.

Yhdistämällä henkilöstö ja talous voitiin turvata palveluiden saatavuus ja saavuttaa konkreettisia säästöjä.

”Lähtötilanteessa perheet asioivat samassa pihapiirissä, mutta asiat piti hoitaa useammalla ”luukulla”. Yhteistyö koulun ja varhaiskasvatuksen välillä oli olematonta”, kertoo Kalkkisten palvelukeskuksen rehtori Mari Laurell.

Perusopetus- ja varhaiskasvatuspalvelut yhdistettiin saman organisaation alle. Keskeistä oli kunnan johdon ja päättäjien tuki kokeilun käynnistämiseksi. Nyt asiakasperheet voivat hoitaa kaikki lastensa asiat yhden ”luukun” kautta. Varhaiskasva-

tus on voitu muuttaa ryhmiksestä päiväkodiksi ja henkilöstöresurssia voidaan helpommin kohdentaa juuri sinne, missä sitä tarvitaan eniten.

”Onnistuimme lisäämään yksiköiden välistä yhteistyötä huomattavasti. Ennen oli me ja ne - nyt olemme yhdessä ME. Taloudelliset vaikutukset ovat olleet vuositasolla noin 5000 – 6000 euroa”, Mari Laurell kertoo tyytyväisenä.

Kaksineuvoisessa kehitettiin ikäihmisten palveluja

Kaksineuvoisessa on tehty vuosina 2014–2016 isoja rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia ikäihmisten palveluiden laadun ja tuottavuuden parantamiseksi. Mukana toiminnassa on koko palveluketju.

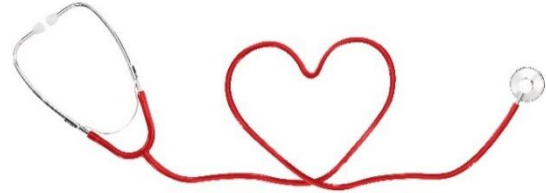
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen on vuonna 2009 perustettu perusturvan sosiaali- ja terveyspalvelut tarjoava kuntayhtymä. Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Kauhavan kaupunki sekä Evijärven ja Lappajärven kunnat. Vuosina 2014–2016 kuntayhtymässä tehtiin isoja rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia ikäihmisten palveluiden parantamiseksi.

”Lähtötilanne oli moniportainen ja hankala palvelujärjestelmä, jossa asiakas siirtyi palvelujen piiriin toimintakykynsä mukaan. Palvelujärjestelmä muutettiin yksiportaiseksi kehittämällä kotihoitoa. Kotihoitoa vahvistettiin sairaanhoidon ja kuntoutuksen osaamisella. Ikääntyneiden tarpeisiin vastataan nyt entistä paremmin kotihoidon resursoinnilla”, kertoo ikäihmisten palvelujohtaja Kati Mäkelä.

Uudistuksen taustalla vaikutti johtoryhmän uudistuminen ja johtamistavan muutos sekä sen mukana tullut vahva johtajuus ja tiedolla johtaminen. Uudistuksen myötä välitön työaika saatu nousemaan noin 40 %:sta yli 60 %:iin. Säännöllisten palvelujen piirissä on

300 ikäihmistä enemmän kuin ennen muutosta ilman budjetin kasvamista.

”Hankkeen aikana olemme huomanneet, että kulttuuri- ja asennemuutos tarvitsevat aikaa. Uusi toimintakulttuuri vaatii asennemuutosta sekä kuntalaisilta että palveluntuottajilta”, sanoo työhyvinvointikoordinaattori Elina Luoma.

”Muutoksella voidaan saada aikaan tuottavuutta ja ennen kaikkea laatua palveluihin. Muutos vaatii vahvaa johtamista ja selkeää organisaatorakennetta. Työtä pitää määrittää selkeät, yhdessä määritellyt kriteerit”, hän jatkaa.

Moniammatillinen yhteistoiminta perheiden hyväksi Valkeakoskella

Valkeakoskella havahduttiin tarpeeseen uudistaa lapsi- ja nuorisohuollon toimintamallia. Kustannukset olivat kaksinkertaistuneet muutamassa vuodessa. Myös lastensuojeluilmoitusten, lastensuojelutarpeen selvitysten, avohuollon tukitoimien piirissä olevien lasten ja nuorten sekä huostassa olevien lasten ja nuorten määrät olivat kasvaneet. Palveluiden painopiste oli korjaavista palveluista mutta painopiste haluttiin muuttaa ennaltaehkäisevään toimintaan. Kunnassa ryhdyttiin luomaan uudenlaista avointa, moniammatillista ja ennaltaehkäisevää yhteistoimintamallia perheiden hyväksi.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluja kehitettiin siten, että peruspalveluissa on tarjolla riittävästi ja oikea-aikaisesti joustavia, ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja. ”Nyt kaikki lasten ja perheiden kanssa toimivat tahot tiedostavat osallisuutensa ja vastuunsa lapsen kehityksestä. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua järjestetään lapsen edun ja tarpeiden edellyttämällä tavalla”, kertoo Valkeakosken kaupungin sosiaali- ja terveyskeskuksen hallintopäällikkö Soili Varonen.

Lähtökohtia ovat avohuollon tukitoimien ensisijaisuus, osallisuuden vahvistaminen ja lapsen vanhempien tukeminen”, Varonen kertoo. ”Lapsille, nuorille ja perheille tarjottavia moniammatillisia, ennaltaehkäiseviä varhaisen ja erityisen tuen palveluja on koottu palvelukeskukselle, jolla on kokonaisvastuu lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävästä palveluista”, hän jatkaa.

Kohti resurssiviisautta Jyväskylässä

Sitran ja Jyväskylän kaupungin Kohti resurssiviisautta -hankkeen kokeiluilla pyrittiin säästämään luonnonvaroja ja vähentämään päästöjä – hyvinvoinnista tinkimättä. Jyväskylän alueella toteutettiin yhteensä 14 resurssiviisasta kokeilua.

Kokeiluideoita Jyväskylässä haettiin kuntalaisilta avoimella haulla ja niistä saatujen ideoiden pohjalta toteutettiin 14 resurssiviisauden eri teemoihin liittyvää nopeaa kokeilua.

”Olemme rohkeasti aikaamme edellä oleva kaupunki! Haluamme osallistua, osallistaa ja kokeilla. Sitran asiantuntijoiden innostus tarttui meihinkin”, kertoo Jyväskylän kaupungin tutkimus- ja kehittämispäällikkö Pirkko Melville.

Kokeilut toivat näkyvyyttä ja valtaisaan innostusta kuntalaisille niin resurssiviisautta kuin kokeilukulttuuriakin kohtaan. Osa kokeiluista laajeni ja levisi itsestään, osa jäi vain kokeiluksi.

”Jotta kokeiluista saataisiin täysi hyöty, täytyy ne ymmärtää osaksi kuntien strategista kehittämistä: kokeilujen strategisen merkityksen ja vaikuttavuuden on oltava kirukkaasti selvillä jo kokeilua suunniteltaessa”, painottaa Melville.

Resurssiviisaista kokeiluista löytyy lisätietoa mm. Sitran nettisivuilta.

Järvenpäässä kehitetään Senioriosaaja.fi valmennus- ja opastuskokonaisuuksia

Senioriosaaja.fi on valmennus- ja opastuskokonaisuus, joka rohkaisee seniori-ikäisiä kaupunkilaisia tutustumaan tietotekniikkaan, teknologiaan ja nettiin sekä uuden kokeilemiseen.

”Olimme huomanneet, että yli 63-vuotiaiden sähköisten ja teknologisten palvelujen käyttövalmiuksia tulisi tukea ja edistää. Sähköiset palvelut laajenevat kaiken aikaa ja riskinä on, että teknologiaa vähemmän käyttäneet seniori-ikäiset kuntalaiset jäävät sen ulkopuolelle. Näimme, että tähän täytyy vastata ja niinpä rohkeasti ryhdyimme suunnittelemaan ratkaisua”, Järvenpään kaupungin koti- ja erityisasumisen johtaja Johanna Sinkkonen kertoo.

Senioriosaaja.fi -malli koostuu 12 prosessimaisesti vuoden ajalle jakautuvasta teemakokonaisuudesta. Kuukausittaiset teemat on valittu ikääntyneiden omien toiveiden mukaisesti. Teemat etenevät loogisesti aiheesta toiseen ja syventävät osaamista asteittain. Jokainen teema sisältää kaikille avoimia tilaisuuksia, luentoja, teemapäiviä ja tempauksia.

Valmennus lähtee liikkeelle perusteista, laitteista ja turvallisuudesta, jonka jälkeen aiheita syvennetään systemaattisesti sähköiseen asiointiin, palveluihin, netin käyttöön ja sosiaaliseen mediaan liittyviin teemoihin. Tilaisuudet ovat avoimia ja maksuttomia. Ideana on luoda kokonaisuus, joka prosessimaisesti opettaa, tukee ja rohkaisee askel askelelta eteenpäin. Tukena on sekä ammattilaisia että muita samassa tilanteessa olevia.

”Senioriosaaja.fi -toimintamalli edistää ja vahvistaa ikääntyneiden ja toimintarajoitteisten itsenäistä elämää, omatoimisuutta, osallisuutta sekä toimintakykyisyyttä. Parannaamme heidän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiaan sekä ehkäisemme syrjäytymistä. Samalla edistämme alueen yritysten ja palvelutuottajien toimintaa, kun asiakkaat ovat saavutettavissa sähköisten väylien kautta”, Sinkkonen kertoo.

Espoon KYKY-toimintamalli kiihdyttää koulujen ja yritysten yhteiskehittämistä

Sähköisellä alustalla toimiva KYKY-tori on kohtaamispaikka koulujen, yritysten ja yhteisöjen ideoille ja tarpeille. KYKY -toimintamallin kehittämistyössä on ollut mukana yli 100 toimijaa. Toimintamalli syntyi keväällä 2016 yhteisissä työpajoissa sekä kouluilla tehdyissä kokeiluissa, joissa startup-yritykset kehittivät palvelujaan oppimisen tilanteisiin opettajien ja oppilaiden kanssa. Kokeilujen lähtökohtana oli halu edistää oppimista kehittävien uusien palvelujen innovointia ja alan liiketoimintaa. Aito yhteistyö yritysten kanssa lisää oppilaiden valmiuksia innovointiin. Taavoitteena on, että oppijat sitoutuvat jatkuvasti uudistuvaan oppimiseen ja saavuttavat oppimisen iloa.

”Koulu voi ilmoittaa idean kehittämistarpeesta KYKY-torilla, ja yritykset voivat vastata siihen tuotekehitysideoillaan. Myös yritys voi tuoda KYKY-torille tuoteidean ja etsiä sitä kautta yhteiskehittämisestä innostuvan koulun tai luokan. Kun tarve ja idea ovat kohdanneet, koulut ja yritykset jatkavat yhteiskehittämistä. Uusia tuotteita ja palveluja esitellään KYKY-torilla”, kertoo Katja M Hagman, 6Aika strategian projektipäällikkö Espoon konserniesikunnasta.

KYKY-toiminta on mahdollistanut yritysten pääsyn kehittämistyöhön koulujen kanssa. Toiminta on koulujen uuden opetussuunnitelman mukaista ja palvelee myös yrittäjyyden, tuotekehityksen ja innovaatiotoiminnan oppimisympäristönä. Yhteistyöstä on syntynyt uusia koulun tarpeita palvelevia ja oppimista tukevia ratkaisuja. Kokeiluissa useat toimijat ovat yhdessä kiihdyttäneet hyvistä ideoista palveluinnovaatioita ja uutta liiketoimintaa. Toimintaa skaalataan parhaillaan Espoon muihin palveluihin.

Hollolan Latu -kehittämismalli on tehokas ja osallistava

Hollolaan kehitettiin yhteistyössä Sitran, Lieksan kaupungin, Punkalaitumen, Maskun ja Siikajoen kuntien kanssa Laadulla tuottavuutta – Latu -kehittämismalli. Hanke tuotti tehokkaan ja osallistavan kehittämismallin, jonka avulla lisätään tuottavuutta kuntaorganisaatioissa.

Olemme parantaneet henkilöstölähtöisesti työelämän laatua ja yhteisön johtamista ja lisänneet samalla työn tuottavuutta ja säästäneet henkilöstökuluja”, kertoo Hollolan kunnanjohtaja Päivi Rahkonen.

”Jatkuva muutos vaatii nopeampaa reagointia: halusimme ratkaista ongelmat ennen kuin niistä tulee moniulotteisempia ja haastavampia. Toimintakulttuurissa tapahtui tunnistettava muutos henkilöstölähtöiseksi. Onnistuimme juurruttamaan kehittämisen strategiaan. Vaikeasta toimintaympäristömurroksesta huolimatta henkilöstön hyvinvointi on parantunut. Kehittäminen on tehty näkyväksi ja sillä on aikaansaatu myös eurovaikutuksia”, Rahkonen jatkaa.

Integraattori- malli yhteensovittaa palvelusuunnitelmat Kuopiossa

Kuopiossa kehitettiin valtiovarainministeriön kokeiluhankkeen ja kuntakokeilulain turvin Integraattori-malli. Se on palvelusuunnitelmat yhteensovittava, nuoren elämänhallinnan itsearviointiin ja vastuutyöntekijätoimintaan perustuva asiakkaiden, ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa yhteisesti kehitämä digitaalinen ja monialainen toimintamalli.

Mallissa asiakkaalle laadittiin henkilökohtainen hyvinvointisuunnitelma. Sen laatimiseen osallistuivat asiakas itse ja hänen kanssaan työskentelevät ammattilaiset. Hyvinvointisuunnitelma kulki asiakkaan mukana älypuhelimessa. Asiakas ja ammattilaiset seurasiivat suunnitelman toteutumista yhdessä. Hyvinvointisuunnitelmaa varten asiakkaat arvioivat omaa elämäntilannettaan ja tulevaisuuden toiveitaan kokeilun yhteydessä kehitetyn ns. 3X10D Kyselyn avulla.

Nuorelle nimetty oma työntekijä huolehtii asiakkaan asioiden etenemisestä, koordinoi hyvinvointisuunnitelman työstämistä, ja toimii nuoren rinnallakulkijana auttamalla häntä palvelujärjestelmään liittyvissä kysymyksissä. Nuori ja työntekijä voivat viestiä toisilleen saman sähköisen palvelualueen avulla, jolle hyvinvointisuunnitelma ja itsearviointi tallentuvat.

Kokeilun avulla saatiin varmuutta siitä, että tällaisen toimintamallin käyttöönotosta olisi hyötyä laajemmin. Toimintamallia tullaan jat-

kokehittämään Pohjois-Savon LAPE-muutosohjelman ja ODA-hankkeen yhteydessä. Jopa kansalliseen käyttöön.

Vantaalla kokeillaan muunneltavia toimitiloja

Vantaalla on suunniteltu yhdessä kaupungin työntekijöiden, Vantaan kumppanien ja yritysten kanssa uudenlainen toimitila, sen sisältämät palvelut ja teknologiat. Lähtökohdiana on luoda helposti muunneltava toimitila, joka tukee uudenlaisten yhteistyökäytäntöjen ja jaettujen aktiviteettien syntymistä toimijoiden kohdatessa tilassa.

Tilat palveluna, muuntautuvat toimitilat -projektin aikana kehitettyä palveluprototyyppiä testataan Muuntamossa 5.6.-31.8.2017 Tikkurilan keskustassa. Fyysinen Muuntamokontti on co-työskentelyyn soveltuva toimitila. Muuntamossa testataan osallisten kanssa heidän suunnittelemaansa sosio-tekniä-tilaratkaisuja sekä Muuntamo-tilanhallintajärjestelmää, jonka kautta käyttäjät voivat muokata tilaa halutun kaltaiseksi.

”Lähtökohdiana kokeilulle oli monikäyttöisten tilojen kysyntä sekä halu avata Vantaan kaupungin tiloja käytettäväksi myös muillekin kuin kaupungin omalle toiminnalle ja saada niiden käyttöaste suuremmaksi. ”Vapaasti vuokrattavaksi tarjottavia tiloja oli vaikea löytää, minkä vuoksi päädyttiin kokeilemaan ideaa vuokrakontissa”, kertoo Vantaan SmartLabin toiminnanjohtaja Matti Luhtala.

”Kokemuksemme on, että tilojen monikäyttöisyyden edistäminen edellyttää vielä käyttäjiltä entistä avoimempaa suhtautumista tilojen yhteiskäyttöön. Jotta tiloihin saadaan järjestettyä monipuoliset palvelut kustannustehokkaasti, vaatii tämä myös entistä tiiviimpää palveluntuottajien välistä yhteistyötä ja joustavuutta”, Luhtala kiteyttää.

Liperissä tarjotaan maksutonta varhaiskasvatusta

Liperin kunnan hyvinvointilautakunta on päättänyt tarjota maksutonta varhaiskasvatusta 80 tuntia kuukaudessa 5 -vuotiaille lapsille.

Kehittämistyön vaikutukset ovat näkyneet lasten ja perheiden hyvinvoinnin lisääntymisenä. Lasten, huoltajien ja henkilöstön osallistuminen kehittämiseen on rohkaissut lähtemään pois organisaatiolähtöisestä ajattelusta, kohti yhdessä tekemistä. Rakenteellisilla muutoksilla saadaan aikaan vaikuttavuutta lasten ja perheiden elämään ja hyvinvointiin.

Vanhemmat ovat kiinnostuneita maksuttomasta varhaiskasvatuksesta ja varhaiskasvatuksen merkityksestä lapsen elämään. Yhdessä lastentarhanopettajien kanssa olemme tehneet suunnitelmaa 5 -vuotiaiden pedagogikalle uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti.

Järjestelmän tulee tukea lasten tasa-arvoa ja oikeutta julkiseen varhaiskasvatukseen. Maksuton varhaiskasvatus on luonteva jatkumo tuntiperusteiselle maksujärjestelmälle.

Erilainen osaaminen ja yhdessä tekeminen on rikkaus ja lisää työn imua ja iloa. Organisaatiossa on paljon hyödyntämätöntä osaamista yli perustehtävärajojen. Jaetun johtajuuden malli perustuu luottamukseen, yhteiseen näkemykseen kehittämisen suunnasta, osallistaviin menetelmiin ja yhdessä tekemiseen.

Toimiiko idea? Se on Kokeilun paikka!

Kokeilun paikka on alusta, joka auttaa synnyttämään ideoista konkreettisia kokeiluja. Yhteisöllinen Kokeilun paikka yhdistää ideoijat, kokeilijat, sparraajat, rahoittajat ja käyttäjät.

Näin se toimii: Kerro ideasi, tee siitä kokeiluehdotus, saa palautetta ja etene kokeiluun verkoston tukemana. Osallistua voit myös jättämällä haasteen eli ratkaistavan ongelman yhteisön pureskeltavaksi.

Kokeilun paikan kautta löydät sopivat kumppanit kokeilun toteuttamiseksi ja pääset hakemaan joukkorahoitusta ja erilaisten rahoit-

tajien tukea. Kokeilun toteutumista ja sen oppeja seurataan palvelussa, jonne raportoit kokeilusi etenemisestä. Kokeilun paikassa voit myös kommentoida muiden ideoita, vastata haasteeseen, löytää tietoa, keskustella ja jakaa osaamista.

Kokeilun paikka on tehty valtioneuvoston kanslian ja suomalaisen kokeilijayhteisön yhteistyönä. Se on syntynyt Kokeileva Suomi -kärkihankkeessa, joka luo edellytyksiä kokeilukulttuurin kukoistukselle yhteiskunnan eri tasoilla. Kokeilun paikka palvelee kokeilijoita, rahoittajia, tiedonjanoisia – sanalla sanoen sinua.

Digikuntakokeilu – alusta kuntien toimintatapojen kehittämiseen digitalisaatiota hyödyntäen

Digikuntakokeilu -hankkeen myötä on kehittynyt aktiivinen kuntien verkosto, jossa kokeillen kehitetään palveluita. Digikuntakokeilussa tuetaan kuntia digitalisaatiokehityksessä sekä laajemmin tulevaisuussuuntaisessa ja asiakaskeskeisessä kehittämisessä. Kuntien tukena on laaja asiantuntijapooli ja tarjolla työkaluja digikehityksen tueksi.

Mukana on yli 30 innokasta kokeilijakuntaa, joista yksi on Iin kunta. Iissä kokeillen kehitetään ns. harrastusten käännteistä vaalikoneita.

Digikuntakokeilu Ii:ssä: Harrastusten käännteinen vaalikone

Syntyvä palvelu ei kysy, mitä haluat harrastaa, vaan ”kuka sinä olet” ja suosittelee sinulle harrastusta sen mukaan. ”Peliä eteenpäin pelaamalla” käyttäjä tekee valintoja, jonka perusteella suositellut harrastukset va-

likoituvat. Vastaukset muodostuvat harrastuskorttien kautta, joiden perusteella vastaukset annetaan automatisoidusti. Palveluntarjoajat täyttävät harrastuskortit itsenäisesti ja ne vanhentuvat sesongeittain. Se onko lopputulos palvelu, sovellus, peli vai vielä jotakin ihan muuta selviää kolmivaiheisen palvelumuotoilukokeilun kautta, jossa kunnan sisäinen harrastusten tarjoaja Ii-instituutti, seurat ja yhdistykset palveluntarjoajana sekä kuntalaiset (alle 29-vuotiaat nuoret) testaavat ratkaisuehdotusta ja antavat omat kommentinsa kokeilusta.

Iin kunnassa Digikuntakokeilu tehdään yhdessä InnoHiili-hankkeen (<http://www.greenpolis.fi/projektit/innohiili/>) sekä palvelumuotoilun, kokeilukulttuurin ja arvioinnin asiantuntijoiden kanssa, joista kaksi jälkimmäistä ovat mukana Digikuntakokeilun myötä. Lopputulosta päästäneen kokeilemaan loka-kuulla.

Lisätietoja Digikuntakokeilusta: Projektikoordinaattori Maria Vuorensola, maria.vuorensola@vm.fi www.vm.fi/digikuntakokeilu

Lisätietoja Iin kokeilusta: Digiasiantuntija Niina Karvinen, niina.karvinen@ii.fi

Kunnat kokeillen kohti täysdigitalisaatiota

Parhaillaan on alkamassa, menossa ja päätymässä poikkeuksellisen monta älykaupunki-, digitalisaatio- ja 3D-aiheisia kaupunkisuunnitteluun ja rakennettuun ympäristöön kohdistuvaa kehittämishanketta, joista yksi on Rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio (KIRA-digi) -hanke.

”KIRA-digissä yksityinen sektori, kunnat ja valtion eri toimijat purkavat yhdessä rakennetun ympäristön digisolmuja. Hankkeessa toteutettavien ratkaisujen tavoitteet ovat kunnianhimoiset: kertakirjaaminen, konekielisyys, jne. johdettiin suoraan julkisen hallinnon digiperiaatteista. Näin syntyivät rakennetun ympäristön digiperiaatteet”, kertoo ympäristöministeriön erityisasiantuntija Minna Perähuhta, yksi KIRA-digi tiimin jäsenistä.

”Periaatteista on kiteytynyt suuntaa osoittavia tienviittoja: avoin data eli ilmainen koneluetavuus suoraan tiedon tuottavista prosesseista, kansainväliset standardit tekemisen perustana, modulaarisuus eli vakioitujen järjestelmän osien vaihdettavuus sekä viimeisenä muttei vähäisimpänä asiakaslähtöisyys eli palvelujen tuottaminen käyttäjien tarpeisiin”, hän jatkaa.

”KIRA-digin rahoituksesta leijonan osa on suunnattu kokeiluhankkeisiin, joissa testataan käytännön tilanteissa, miten periaatteiden mukaiset ratkaisut toimivat. Kokeilija satsaa omaa rahoitusta 60 % ja valtio tukee kokeilua 40%:lla. Kokeiluhankkeita on nyt liikkeellä 25 ja kolmannen hakukierroksen hankkeet saadaan liikkeelle nekin pikapuoliin”.

”Kunnat ovat aktiivisesti tarttuneet KIRA-digin kokeilurahoitusmahdollisuuteen. Päällimmäiseksi jää vaikutelma, että kunnat ovat lähteneet kokeilemaan paljon radikaalimpia toimintatapojen muutoksia kuin mitä KIRA-digin valmistelutyössä uskallettiin odottaa” kertoo Perähuhta.

Kuntien kokeilukokemuksia kerätään KIRA-digissä YM:n ja Kuntaliiton yhteistyönä.

Digikokeilujen tuloksia ja tulevaisuuden digikaavoitusta käsitellään laajasti **10.10.2017** järjestettävässä **Tulevaisuuden digikaavoit-**

tus seminaarissa. Varaa aika kalenteriisi. Kokeilurahoituksen seuraava kierros on sekun jo elokuussa, ja sitä seuraava vuodenvaihteessa. **Tervetuloa kokeilemaan!**

KIRA-digi -hanke (2016-2018):

Hanke on osa hallituksen julkisten palveluiden digitalisoimisen kärkihanketta ja se tukee myös Sujuvoitetaan säädösiä -kärkihanketta.

Tavoitteena on avata rakentamisen ja kaavoituksen julkinen tieto kaikkien helposti käytettäväksi, kehittää sujuvasti yhteen toimivia järjestelmiä ja yhtenäisiä toimintatapoja sekä lainsäädäntöä alan digitalisaatiota tukevaksi.

KIRA-digissä kiinteistö- ja rakentamisalan yritykset, viranomaiset ja muut yhteisöt kehittävät yhdessä toimialan digitalisaatiota visionaan avoin ja yhteen toimiva rakennetun ympäristön tiedonhallinnan ekosysteemi.

Hanketta hallinnoi ympäristöministeriö. Hankkeessa ovat mukana KIRA-foorumin yhteisöt Arkkitehtitoimistojen liitto ATL ry, Kiinteistöväylitysalan Keskusliitto KVKL ry, Kiinteistöyönantajat ry, Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry, Rakennusteollisuus RT ry, Rakennustietosäätiö RTS, RAKLI ry, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry, Suunnittelu- ja konsultointiyhtymät SKOL ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry ja Talotekniikkateollisuus ry sekä ympäristöministeriö, valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Turun kaupungin kiinteistöliikelaitos, Espoon kaupunki, Suomen Kuntaliitto, Suomen ympäristökeskus ja Museovirasto.

KUMOUS: Palvelutalouden vallankumous – ihminen digitalisaation keskiössä -tutkimus- hanke

Julkisten palvelujen digitalisoinnissa on olennaista saada ne palvelemaan ihmisten arkea. KUMOUS-tutkimushanke pureutuu digipalvelujen vaikutuksiin arvioinnin keinoin. Arvioinneista rakennetaan vuorovaikutteisia ja pitkäjänteisiä oppimisprosesseja: kaikki osallistuvat tahot ovat mukana ja arviointeja tehdään koko palvelun kehitystyön ajan, ei vain sen päätteeksi.

KUMOUS -tutkimushanke:

Tavoitteena on tuoda ihminen eli käyttäjä digitaalisten palvelujen kehittämisen ja arvioinnin keskiöön. Hankkeessa kehitetään mallia, jolla palvelukokeiluja voidaan arvioida laaja-alaisesti ja ihmislähtöisesti. Arviointi tehdään vuorovaikuttaisesti kaikkien kehittämiseen osallistuvien tahojen kesken.

Tutkimuslaitokset: Työterveyslaitos, Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Helsingin yliopisto, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy

Muut organisaatiot: HUS-Servis, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskusyksikkö EKSOTE, Lahden vanhusten asuntosäätiö, Lappeenrannan palvelukeskussäätiö, Vantaan kaupunki, Hämeenlinnan kaupunki, Väestöliiton Kotisisar Oy, Edupoli, CGI, ManPower

Rahoittajat: Tekes ja osallistuvat organisaatiot

Hanke päättyy tammikuussa 2018. Syksyllä 2017 Työterveyslaitos julkaisee työkirjan Kokeilujen kehittäjille: Arviointi kaikkien taidoksi, joka opastaa hankkeessa kehitetyn arviointimallin käytössä.

www.digikumous.fi

Hankkeen tulokset esitellään syksyllä 2017 verkossa nähtävässä webinaari-sarjassa.

Sarja toteutetaan käytännön ja tutkimuksen vuoropuheluna.

Digiä ikä kaikki! – ja kohtuus kaikessa – digissäkin!

Alustukset avaavat onnistuneita digikokeiluja ja niistä opittua varhaiskasvatuksessa, nuorten arjessa, digimurroksessa olevassa työssä sekä iäkkäiden asumisessa. Tule mukaan keskustelemaan, miten digitaaliset ratkaisut tulevat osaksi ihmisten arkea eri elämänvaiheissa.

Sarja rohkaisee kokeilemaan ”digiä” – sekä pohtimaan sen vastuullista soveltamista! Lisätietoa webinaareista ja hankkeesta: www.digikumous.fi. Ilmoittaudu mukaan osoitteessa www.ttl.fi/koulutuskalenteri/

Webinaarien aiheet ja ajankohdat

Uusi oppiminen: Lapset keksijöinä 11.10. klo 13–14

Nuorten arjen hallinta digiajassa 25.10. klo 9–10

Digiajan uusi ammattilaisuus 1.11. klo 9–10

Ikäihmisten mielekäs digiarki 8.11. klo 9–10

Nordic Business & Living Lab

Nordic Business & Living Lab verkosto tuo yhteen Helsingin, Oslon, Reykjavik, Västeråsin ja Kööpenhaminan kaupungit. Suomessa Forum Virium Helsinki toteuttaa projektia yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Projektin tavoitteena on luoda pohjoismainen verkosto julkisen sektorin ja yritysten välille kehittämään, testaamaan ja tukemaan yritysten terveys- ja hyvinvointituotteita ja -palveluiden kaupallistamista. Projektissa kootaan yhteen hyväksi havaittuja kehittämis- ja testausmenetelmiä eri pohjoismaista yhteistyön kehittämiseksi. Projektin teemoja ovat muun

muassa itsenäisen asumisen ratkaisut ja living labien yhteispohjoismaiset toimintamallit. Pohjoismaisen yhteistyön kehitys tarjoaa yrityksille pääsyä suuremmille markkinoille niin Pohjoismaissa kuin maailmanlaajuisesti. Hankkeessa pyritään avaamaan pohjoismaisia kaupunkeja & living labeja yrityksille ja startupeille, lisäksi yhdistetään kaupunkien tarpeita ja tarjoomaa.

Projektin rahoittajana toimii Nordic Innovation. Yhteistyössä ovat mukana Væksthus Hovedstadsregionen Kööpenhaminasta, Oslon kaupunki, Helsingin kaupunki/Forum Virium Helsinki, Icelandic Federation of Industries ja Mistel Västråsista. Projektin idea syntyi Independent Living Challenge projektin jatkohankkeena ja se toteutetaan vuosina 2016-2017.

Suomessa Forum Virium Helsinki on koontanut hyvinvointi- ja ikääntyneiden palveluista kiinnostuneita yhteen yhdessä Kuntaliiton Uskalla kokeilla -hankkeen ja Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa.

Luotsaa tie muutokseen ajattelusi virkistämällä!

Miten kohdata ja uudistaa omia ja kollegojen käsityksiä muutoksesta ja sen mahdollisuuksista? Uusi muutostoimijaksi.fi -verkkosivusto ohjaa kuntatoimijat ravistelemaan ajattelumallejaan muutoksista ja niiden tekijöistä ja juurruttamaan kehittämismyönteisyyttä työyhteisöihin yksinkertaisten työkalujen avulla.

Organisaatiomuutoksen esteiksi saattavat paljastua vakiintuneet, piilevät ja yllättävätkin ajattelumallit organisaation perustehtävästä ja työyhteisöstä. Muutoksesta saadaan

sisäsyntyistä vasta kun nämä muutosvastarintaa ruokkivat ajattelumallit on tunnistettu ja käsitelty yhdessä. Siksi muutosprosessien alkaessa työyhteisöjen ajattelumallit tulisi

kohdata ja uudistaa viestimällä kehittämisestä ja työyhteisöjen muutoskyvystä myönteisesti ja pitkäjänteisesti.

Tällaisiin päätelmiin päädyttiin MUUVI-tutkimusprojektissa, jossa tutkittiin ja vertailtiin ajattelumalleja työntekijöiden muutostoimijuudesta suomalaisissa julkisissa ja yksityisissä organisaatioissa. MUUVI-tutkimusprojektin toteutti Aalto-yliopiston Tuotantotalouden laitos ja sen rahoittivat Työsuojelurahasto ja Kuntaliitto. Kokeilulähettiläät osallistuivat projektiin kokeilemalla ja testaamalla projektissa kehitettyjä työkaluja syksyllä 2016 järjestetyissä työpajoissa.

Projektissa toteutettiin verkkosivusto, joka sisältää tietoa ja työkaluja ajattelumallien tunnistamiseen, muuttamiseen ja levittämiseen. Sivusto on tarkoitettu johtajille, esimiehille ja työntekijöille innoitukseksi, vertailukohteeksi ja apuvälineeksi työntekijälähtöiseen kehittämiseen. Sivusto palvelee erityisesti kunta-alan organisaatioita, mutta mallit ja työkalut sopivat myös yritysten tueksi. Hyödynnä näitä työkaluja eri tavoin kokeilutoiminnan tukena!

Lue lisää: www.muutostoimijaksi.fi

Kuntakokeilut päätökseen

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi toteutetut kuntakokeilut saatiin päätökseen.. Kuntakokeiluissa pilotoitiin kuuteen eri teemaan liittyen yli 50 uutta toimintatapaa.

Hyvinvointimallin kokeilun osalta tavoitteena kokeilussa oli saada rakenne, joka mahdollisti monialaisen työryhmän reaaliaikaisen yhteydenpidon ja tiedonkulun. Pilotointiaikana laadittiin yhteensä 478 yhteistä hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Kokeiluille asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin.

Koulutuspalvelukokeilussa suunnitellut toimenpiteet toteutuivat osin. Kokeilun aikana tehtiin hallinnollista kehitystyötä, suunniteltiin ja pilotoitiin verkkokursseja Fronter –sähköisen oppimisalustan kautta.

Valvonnan kokeiluissa aluehallintovirastojen ja kokeilukuntien yhteistyö on tiivistynyt edelleen ja luonut uusia valvontakäytäntöjä. Kokeiluille asetetut tavoitteet toteutuivat osin.

Asumispalvelukokeiluja toteutettiin asiakkaiden toimintaympäristön parantamisen, asiakkaiden osallistumisen ja toimintakyvyn ylläpidon ja osin myös toimintakyvyn kehittämisen kokeiluina. Kokeiluista saatiin hyviä tuloksia ja niille asetetut tavoitteet toteutuivat.

Kuntien ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyökokeilussa toteutettiin suunnitellut toimenpiteet. Asetetut tavoitteet toteutuivat osittain.

Nuorisotakuun kokeilu eteni suunnitellusti ja kokeilulle asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin.

Linkki kokeiluista laadittuihin postereihin ja kokeiluja koskevaan sähköiseen julkaisuun löytyy osoitteesta www.vm.fi/kuntakokeilut

Kokeiluperiaatteella toteutetussa kehitystyössä saatiin aikaan runsaasti tuloksia, kokeilu kannattaa!

Kuntakokeilujen loppuseminaari pidettiin Kuntatalolla Helsingissä 22.3.2017. Tilaisuuden esitykset ja videotallenne ovat nähtävissä kunta.tv:n nettisivuilla.

D9 -digitiimi

Valtiokonttorin digitiimi D9 tukee digitalisatiahankkeiden läpivientiä ja digiloikan tekijöitä käytännön työssä.

Digitiimi auttaa kehittämään yhteiskunnallisesti vaikuttavia julkishallinnon palveluprosesseja asiakaskeskeisiksi valtionhallinnon ja kuntasektorin toimijoille. Tiimin tavoitteena on tuoda rajoja rikkovaa, poikkihallinnollista asiakaskeskeisyyttä palveluiden suunnitteluun ja toteutukseen.

Tiimi on moniammatillinen asiantuntijajoukko, joka muodostuu julkishallinnon kehittäjistä, palvelumuotoilun asiantuntijoista ja teknologiaeksperteistä.

Voit ottaa yhteyttä D9-digitiimiin, kun painit asiakashaasteiden kanssa ja tarvitset apua tunnistamaan digitalisatiaoasteen juuri-syy, faktoja päätöksenteon tueksi ja sparrausta ratkaisujen rajaamiseen.

Kuntien kokeilusta viestitään monikanavaisesti

Casekortteja ja kokeiluvideoita

Kuntien kokeilutarinoista on tehty Uskalla kokeilla ohjelmassa innostavia casekortteja, joissa esitellään kuntien kokeiluja. Korttien kokeilutarinoihin voi tutustua ohjelman nettisivuilla www.kuntaliitto.fi/uskallakokeilla.

Kevään ja alkukesän aikana kuntien kokeiluista tuotetaan myös lyhyitä videoesittelyjä, joissa kokeiluissa mukana olleet itse kertovat kokemuksistaan. Videotallenteet ovat noin

kolmen minuutin mittaisia ja myös ne julkaistaan Uskalla kokeilla ohjelman nettisivuilla sitä mukaa kuin niitä valmistuu. Videot ovat esillä kesällä myös Suomi Arenassa Porissa.

Kokeilut esillä Kuntamarkkinoilla

Kokeiluteemaan liittyviä seminaareja on luvassa syyskuun Kuntamarkkinoilla molempina markkinapäivinä.

Keskiviikko 13.9.

klo 9.00 - 9.45 Kokeilut yhteistyön työkaluna
klo 11.00 - 11.45 Kohti digiajan uutta ammatillisuutta
klo 11.45 - 12.45 Paneelikeskustelu Kokeilujen voima muutoksessa

Torstai 14.9.

klo 9.00 - 10.00 Kokeilut muutoksen työkaluna
klo 10.00 - 10.45 Rajoja ylittävä uusi oppiminen

Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinnolla vauhtia palveluiden uudistamiseen

Tulevaisuudessa kehittäjillä tulee olla taito ottaa rohkeasti käyttöön uusia välineitä ja menetelmiä, tehdä nopeita ja ketteriä kokeiluja sekä samalla toimia innovaattorina omassa organisaatiossa. Etenkin sosiaali- ja terveysalalla toimivilta edellytetään merkittävää toimintatapojen uudistamista.

Innokylän tuutorikoulutus tarjoaa erityisesti julkisella sektorilla tai sosiaali- ja terveysjärjestöissä toimiville osaamista ja uusia työkaluja avoimen, monitoimijaisen ja asiakaslähöisen kehittämisen edistämiseen. Lue lisää koulutuksesta ja hae Innotuutorikoulutukseen!

Haku koulutukseen on nyt käynnissä. Ilmoitaudu mukaan 21.6.2017 mennessä osoitteessa verutum.fi/ilmoittaudu

Lisätietoja: Hanne Savolaiselta (etunimi.sukunimi@th1.fi, p. 029 524 8048) tai Hanna Svensbergiltä (etunimi.sukunimi@verutum.fi, p. 044 566 2131).

Koulutuksesta löytyy lisää tietoa sivuilta <https://www.innokyla.fi/ajankohtaista/koulutuskokonaisuudet>

Kuntaliiton Uskalla kokeilla -ohjelmatiimi:

Tuula Jäppinen, ohjelmapäällikkö

Eero Ylimentalo, projektikoordinaattori

Jaana Halonen, erityisasiantuntija

etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

#kokeilevakunta

#meuskaltajat

Kuntamarkkinat

Kommunmarknaden

13.-14.9.2017